

**PIĘĆ LAT WYDZIAŁU TEOLOGICZNEGO
UNIwersYTETU SZCZECIŃSKIEGO
ZAMIERZENIA I REALIZACJA**

Ks. Grzegorz Wejman

Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego

Wprowadzenie

Uniwersytet był i jest instytucją szczególną. Ma do spełnienia określoną misję, nakierowaną na dobro wspólne. Jest zakorzeniony w wielowiekowej uniwersalnej tradycji akademickiej. Z założenia nie działa dla zysku, lecz dla pożytku publicznego. W historii nie tylko katolickiej Europy, lecz także w całej historii ludzkiej cywilizacji odegrał i odgrywa ogromną rolę kulturotwórczą. U początków dziejów uniwersytetu najważniejsze miejsce miała teologia.

Stąd też powstanie 9 stycznia 2004 r. Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego to wielki sukces, ale i wielkie wyzwanie.

1. Zamierzenia

Po przełomie politycznym w Polsce 1989/1990 również teologia weszła na uniwersytety państwowe, m.in. w Opolu, Poznaniu, Katowicach, Olsztynie i Toruniu. Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego jest szóstym, a zarazem najmłodszym Wydziałem Teologicznym w Polsce. Od początku postawił sobie bardzo ambitne plany. Zresztą o tym wyraźnie mówił prefekt Kon-

gregacji ds. Wychowania Katolickiego kard. Zenon Grocholewski¹ A skoro papież Jan Paweł II był zaangażowany w powstanie tego wydziału, to – jak mówił abp Zygmunt Kamiński – musiał on posiadać struktury najlepsze²

Strukturę wewnętrzną wydziału miało stanowić 12 katedr realizujących na poziomie magisterskim kierunek studiów Teologia³ Miały też być utworzone następujące specjalności: kapłańska (dla studentów teologii przygotowujących się do święceń kapłańskich – seminarzyści), pastoralno-katechetyczna (świeccy) i teologii rodziny (świeccy). Statutowym zadaniem naukowym było natomiast prowadzenie systematycznych badań w pełnym zakresie nauk teologicznych.

Wydział Teologiczny zaraz po ukonstytuowaniu jego władz (dziekan, rada wydziału) miał wystąpić o przyznanie uprawnień doktorskich, a w ciągu dwóch lub trzech lat o przyznanie uprawnień habilitacyjnych. Miał być nastawiony na szeroką współpracę interdyscyplinarną z przedstawicielami innych nauk na US. Zobowiązał się kontynuować i rozwijać formy współpracy naukowej międzyuczelnianej i międzynarodowej nawiązanej dotychczas przez sekcje Wydziału Teologicznego UAM w Szczecinie, Koszalinie i Paradyżu. Miało to dotyczyć współpracy z wszystkimi wydziałami teologicznymi w Polsce, a także wydziałami teologicznymi uniwersytetów w Bambergu, a w przyszłości także z uniwersytetem w Bari⁴

Wydział Teologiczny miał objąć kształceniem na poziomie magisterskim (magister teologii) ok. 1000 studentów. Studia podyplomowe miały rozpocząć się po roku funkcjonowania wydziału. Co do kadry stan przedstawiał się dobrze. Nie było problemu z doktorami, gorzej z samodzielnymi pracownikami naukowymi, stąd 5 z nich było poproszonych o pomoc, stając się naszymi pracownikami. Nadto 24 księży zostało oddelegowanych do odbywania studiów

¹ G. Wejman, *Wydział Teologiczny w Szczecinie. Wywiad z ks. abp. Zygmuntem Kamińskim*, „KNOB-Niedziela” 23 (2001), s. I–II.

² Tamże.

³ Miały to być następujące katedry: Egzegezy i Teologii Biblijnej, Teologii Dogmatycznej i Fundamentalnej, Teologii Patrystycznej, Teologii Moralnej i Duchowości, Teologii Pastoralnej i Liturgiki, Historii Kościoła Starożytnej i Średniowiecznej, Historii Kościoła Nowożytnej i Współczesnej, Katechetyki i Homiletyki, Pedagogiki i Psychologii, Teologii Rodziny, Filozofii Chrześcijańskiej i Prawa Kanonicznego. Por. AWTUS. Komunikat prasowy dotyczy: Utworzenia Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 24.04.2003 r.

⁴ AWTUS, Komunikat prasowy dotyczy: Utworzenia Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 24.04.2003 r.

doktoranckich i urlopów habilitacyjnych w innych uczelniach polskich, europejskich i amerykańskich⁵

W zakresie spraw finansowych strona kościelna zobowiązała się bezpłatnie użyć uniwersytetowi obiekty dydaktyczne (biblioteki i czytelnie), dziekanat, pomieszczenia administracyjne i halę sportową, a także budynki seminaryjne w Szczecinie, Koszalinie, Gorzowie Wlkp. oraz Paradyżu. Nie chcąc obciążać budżetu uniwersytetu, nie przewidywano zatrudnienia asystentów, a pracowników naukowo-dydaktycznych zatrudnionych na umowę-zlecenie zobowiązano się wynagradzać ze środków własnych⁶

2. Realizacja

Dekret kongregacji, erygujący nowy wydział, został wydany 9 sierpnia 2003 r.⁷ 23 grudnia 2003 r. na posiedzeniu Rady Ministrów przyjęto tekst umowy pomiędzy Kościołem a państwem, natomiast 9 stycznia 2004 r. w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu została podpisana wspomniana umowa. Ze strony władz państwowych podpisała ją minister Krystyna Łybacka, ze strony uniwersytetu – rektor prof. Zdzisław Chmielewski, natomiast ze strony kościelnej – prymas Polski kard. Józef Glemp oraz abp Zygmunt Kamiński⁸

1 marca 2004 r. w budynku Arcybiskupiego Wyższego Seminarium Duchownego odbyła się inauguracja Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego. Eucharystii przewodniczył bp prof. Tadeusz Pieronek, a słowo Boże *Historyczne koncepcje i paradygmaty uniwersytetu oraz jego model na przyszłość* wygłosił bp prof. Stanisław Wielgus.

⁵ AWTUS, Komunikat prasowy dotyczy: Utworzenia Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 24.04.2003 r.

⁶ Tamże.

⁷ AWTUS, Powstanie W TEO, Congregatio de Institutione Catholica, Decretum, N. 301/2002, Romae, 9.08.2003. Dekret został wydany na 5 lat: *Ad Experimentum*.

⁸ AWTUS, Raport samooceny. Uniwersytet Szczeciński Wydział Teologiczny, kierunek: Teologia, Załącznik nr 6a. Plan studiów (Studia stacjonarne i niestacjonarne wraz z odpowiednimi uchwałami, Umowa między Rządem Rzeczypospolitej a Konferencją Episkopatu Polski w sprawie utworzenia i funkcjonowania Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego, Warszawa, dn. 9 I 2004 r.

2.1. Organizacja Wydziału i Administracja

W funkcjonowaniu wydziału nieodzowna jest jego właściwa organizacja. Wydział Teologiczny ma ten sam status prawny jak inne wydziały, różnica dotyczy jednak nadzoru. Oprócz ministra nauki i szkolnictwa wyższego⁹, rektora i Senatu nadzór sprawuje jeszcze zwierzchnik Kościoła. Pierwszym wielkim kanclerzem Wydziału Teologicznego został abp Zygmunt Kamiński¹⁰

Dziekanem założycielem został ks. dr hab. prof. US Zdzisław Kroplewski. On też pełnił tę funkcję przez kolejną kadencję (2005–2008); 10 kwietnia 2008 r. został ponownie wybrany na czteroletnią kadencję. Od początku wspomagają go w tym dziele prodziekani: ds. Nauki – ks. dr hab. prof. US Andrzej Offmański i ds. Studenckich – ks. dr Andrzej Krzystek. Zmiany nastąpiły natomiast w składzie Rady Wydziału. W kadencji 2005–2008 w jej skład wchodziły 22 osoby. Obecnie składa się z 31 osób, w tym z 15 samodzielnych pracowników naukowych¹¹: ks. dr hab. prof. US Zdzisław Kroplewski¹², ks. dr hab. prof. US Andrzej Offmański¹³, ks. prof. zw. dr hab. Zdzisław Lec¹⁴, ks. prof. zw. dr

⁹ W chwili powstania wydziału było to Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu.

¹⁰ Abp Zygmunt Kamiński urodził się 20 lutego 1933 w miejscowości Wzgórze Belżyce (Lubelszczyzna). 22 grudnia 1956 święcenia kapłańskie przyjął z rąk bp. Piotra Kałwy. 30 listopada 1975 otrzymał sakrę biskupią z rąk bp. Bolesława Pylaka. Metropolitą szczecińsko-kamieńskim został 1 maja 1999.

¹¹ W skład Rady Wydziału wchodzi również ks. dr hab. prof. US Wiesław Dyk z tym jednak, że jest on zatrudniony na Wydziale Humanistycznym w Instytucie Filozofii jako kierownik Zakładu Filozofii Przyrody i Bioetyki.

¹² **Ks. dr hab. prof. US Zdzisław Kroplewski**, ur. 1955 – mgr teologii – KUL (1980), studia psychologiczne – KUL (1982–1986), dr nauk humanistycznych w zakresie psychologii – KUL (1990), dr hab. nauk teologicznych – Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego (2002). Kierownik Katedry Pedagogiki i Psychologii od 2004, profesor nadzwyczajny Uniwersytetu Szczecińskiego od 2004, dziekan Wydziału Teologicznego od 2004 r.

¹³ **Ks. dr hab. prof. US Andrzej Offmański**, ur. 1942 – mgr językoznawstwa – UAM w Poznaniu (1971), licencjat z teologii – ATK w Warszawie (1975), dr nauk teologicznych – ATK (1984), dr hab. nauk teologicznych w UKSW w Warszawie (2001), profesor nadzwyczajny Uniwersytetu Szczecińskiego od 2004. Prodziekan Wydziału Teologicznego od 2004 r. Kierownik Katedry Katechetyki i Homiletyki.

¹⁴ **Ks. prof. zw. dr hab. Zdzisław Lec**, ur. 1951 – mgr teologii – Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu (1979), dr nauk teologicznych – PWT Wrocław (1988), dr hab. nauk teologicznych – PWT Wrocław (1995), tytuł profesora nauk teologicznych uzyskał w 2002, kierownik Katedry Historii Kościoła od 2004, profesor zwyczajny w Uniwersytecie Szczecińskim od 2004 r.

hab. Henryk Wejman¹⁵, prof. dr hab. Piotr Salwa¹⁶, ks. dr hab. prof. US Tadeusz Czapiga¹⁷, ks. dr hab. prof. US Jan Flis¹⁸, ks. dr hab. prof. US Janusz Lemański¹⁹, ks. dr hab. prof. US Edward Sienkiewicz²⁰, dr hab. prof. US Elżbieta Skorupska-Raczyńska²¹, ks. dr hab. prof. US Krzysztof Wojtkiewicz²²,

¹⁵ **Ks. prof. zw. dr hab. Henryk Wejman**, ur. 1959 – studia specjalistyczne z teologii duchowości – Papieski Uniwersytet św. Tomasza Angelicum w Rzymie (1986–1990), doktorat z teologii duchowości – Papieski Uniwersytet św. Tomasza Angelicum w Rzymie (1990). Habilitacja w zakresie teologii duchowości – PWT we Wrocławiu (1997). W latach 1998–1999 na stanowisku profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Szczecińskiego, 1999–2003 na stanowisku profesora nadzwyczajnego UAM w Poznaniu, tytuł naukowy profesora nauk teologicznych uzyskał na Uniwersytecie Opolskim w 2003. Od lipca 2004 objął stanowisko profesora zwyczajnego w Uniwersytecie Szczecińskim. Kierownik Katedry Teologii Moralnej i Duchowości od 2004.

¹⁶ **Prof. dr hab. Piotr Salwa**, profesor zwyczajny w Uniwersytecie Warszawskim, *visiting professor* w Saarbrücken (Niemcy), Amsterdamie (Holandia), Kopenhadze (Dania), Notre-Dame (USA); członek Polskiej Akademii Umiejętności, w IBI pełni funkcję przewodniczącego Rady Naukowej. Na WTUS pracuje na drugim etacie, na kierunku Italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem.

¹⁷ **Ks. dr hab. prof. US Tadeusz Wiesław Czapiga**, ur. 1944 – magisterium z teologii – ATK w Warszawie (1976), doktor teologii – ATK w Warszawie (1988). Doktor habilitowany teologii w zakresie patrystyki – Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu (1998). Od 2004 zatrudniony na Uniwersytecie Szczecińskim na etacie profesora nadzwyczajnego i kierownika Katedry Teologii Patrystycznej.

¹⁸ **Ks. dr hab. prof. US Jan Flis**, ur. 1945 – mgr teologii – KUL (1969), dr nauk biblijnych – KUL (1985), dr hab. nauk biblijnych – KUL (2000). Od 2004 r. zatrudniony na Uniwersytecie Szczecińskim na etacie profesora nadzwyczajnego. Obecnie kierownik Katedry Egzegezy i Teologii Biblijnej.

¹⁹ **Ks. dr hab. prof. US Janusz Lemański**, ur. 1966 – studia specjalistyczne z teologii biblijnej – Papieski Instytut Biblijny w Rzymie (1993–1997), a następnie Papieski Uniwersytet Gregoriański w Rzymie – uwieńczone doktoratem w 1999. Od stycznia 2004 jest adiunktem na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Szczecińskiego. W 2005 uzyskał stopień doktora habilitowanego na UKSW w Warszawie. Jest profesorem nadzwyczajnym US.

²⁰ **Ks. dr hab. prof. US Edward Sienkiewicz**, ur. 1962 – mgr teologii (1989), studia specjalistyczne z teologii dogmatycznej – PWT w Poznaniu zakończone doktoratem (1997). Na Wydziale Teologicznym zatrudniony od 2004. Współpracuje z Zakładem Teologii Fundamentalnej i Ekumenicznej WT UAM. W roku 2006, po otwarciu przewodu habilitacyjnego i kollokwium habilitacyjnym, został mianowany docentem Katolickiego Uniwersytetu w Ružomberku – Wydział Teologiczny w Koszycach. Jest profesorem nadzwyczajnym US i kierownikiem Katedry Teologii Fundamentalnej.

²¹ **Dr hab. prof. US Elżbieta Skorupska-Raczyńska**, ur. 1955 – studia magisterskie w zakresie filologii polskiej – WSP w Zielonej Górze (ukończone 1992). W 1999 zdobyła stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa polskiego w UAM w Poznaniu, a w 2004, tamże, stopień doktora habilitowanego w zakresie językoznawstwa. Jest profesorem nadzwyczajnym US i kierownikiem Katedry Języka i Komunikacji Religijnej.

²² **Ks. dr hab. prof. US Krzysztof Wojtkiewicz**, ur. 1964 – magisterium i licencjat z zakresu teologii dogmatycznej uzyskał w 1993, a doktorat – KUL (1996). Przewód habilitacyjny w 2007 przeprowadził na Wydziale Teologii KUL, uzyskując stopień doktora habilitowanego nauk teologicznych w zakresie teologii dogmatycznej. W latach 1999–2004 przebywał na urlopie

ks. dr hab. Kazimierz Dullak²³, ks. dr hab. Janusz Bujak²⁴ i ks. dr hab. Grzegorz Wejman²⁵

Dziekanat i administracja zaczęły funkcjonować w pełnym wymiarze 1 września 2003 r., natomiast wydział rozpoczął swoją działalność 1 października 2003 r. Obecnie pracowników administracji jest 8, a obsługi – 4.

Wydział Teologiczny ma swoją siedzibę w Szczecinie przy ul. Papieża Pawła VI nr 2. Dysponuje dobrymi warunkami lokalowymi. Sale dydaktyczne, siedziby katedr i pomieszczenia biurowe dziekanatu rozlokowane są w dwóch sąsiadujących budynkach o całkowitej powierzchni ok. 3380 m² oraz powierzchni użytkowej 2562 m², za utrzymanie których, na podstawie umowy MENiS z Archidiecezją Szczecińsko-Kamieńską, odpowiada „strona kościelna”²⁶

Baza dydaktyczna Wydziału Teologicznego powstała na skutek przejęcia części dydaktycznej od Arcybiskupiego Wyższego Seminarium Duchownego w Szczecinie. Wydział przejął istniejącą bazę w 2003 r., a od 2006 r. jest jej jedynym dysponentem. Od tego czasu, od początku roku akademickiego 2006/2007, czynne jest nowe wejście do budynku dydaktycznego. Wydział dysponuje 16 salami i aulą na 220 miejsc. Pomieszczenia dydaktyczne są sukce-

naukowym w Niemczech, przy uniwersytecie w Regensburgu, gdzie prowadził badania nad współczesną trynitologią niemiecką. Na wydziale zatrudniony od 2004. Jest profesorem nadzwyczajnym i kierownikiem Katedry Teologii Dogmatycznej.

²³ **Ks. dr hab. Kazimierz Dullak**, ur. 1964 – studia na Papieskim Wydziale Teologicznym w Poznaniu. W 1995 uzyskał tytułu doktora teologii w zakresie prawa kanonicznego. W tym samym roku podjął podstawowe studia na Wydziale Prawa Kanonicznego ATK w Warszawie. Pracę magisterską obronił w 1988, a drugi doktorat już na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w 2001. Od 2004 jest zatrudniony na Uniwersytecie Szczecińskim na Wydziale Teologicznym w katedrze Prawa Kanonicznego. W 2008 uzyskał tytuł doktora habilitowanego na UKSW w Warszawie. Został też kierownikiem Katedry Prawa Kanonicznego.

²⁴ **Ks. dr hab. Janusz Kazimierz Bujak**, ur. 1967 – doktorat uzyskał w 1999 w Rzymie, przewód habilitacyjny w 2008 przeprowadził na Wydziale Teologii KUL, uzyskując stopień doktora habilitowanego nauk teologicznych w zakresie teologii dogmatycznej. Pracuje w Katedrze Teologii Dogmatycznej.

²⁵ **Ks. dr hab. Grzegorz Wejman**, ur. 1961 – studia zaoczne w Instytucie Studiów nad Rodziną ATK (w latach 1987–1988), studia specjalistyczne z historii Kościoła na Wydziale Nauk Historycznych i Społecznych ATK (w latach 1988–1992), tamże magisterium z historii Kościoła (1992) i doktorat nauk humanistycznych w zakresie historii Kościoła (1997). W latach 1995–1996 odbył roczne Studia Podyplomowe w zakresie Archiwistyki na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. W 2008 uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie historii Kościoła na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu. Od 1 stycznia 2004 pracuje w Katedrze Historii Kościoła.

²⁶ WTUS, Raport Samooceny, Uniwersytet Szczeciński, Wydział Teologiczny, Szczecin, 14 marca 2008 r., s. 45–47.

sywnie dostosowywane do aktualnych potrzeb. W roku 2007 biblioteka została wyposażona w nowoczesny system komputerowy. Studenci mogą bezpłatnie korzystać z Internetu.

Wydział dysponuje także kaplicą dla księży profesorów i dla studentów, pokojami gościnnymi oraz stołówką. W Koszalinie i Paradyżu wydział korzysta z budynków seminarium duchownego, a w Zielonej Górze z budynków Instytutu im. Edyty Stein.

Rozwój wydziału przez poszerzenie oferty edukacyjnej (powstały dwa nowe kierunki, a także Centrum Dialogu Cywilizacji) wyznacza nową strategię rozwoju bazy dydaktycznej. Dlatego też jego władze w 2005 r. zleciły pracowni „Urbicon” w Szczecinie wykonanie projektu, który dostosuje Wydział do aktualnych potrzeb dydaktyczno-naukowych. Przygotowany projekt nosi nazwę „Obiekt dydaktyczny Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego z Centrum Kongresowym” i uzyskał pozwolenie na budowę decyzją nr 583/07 wydaną przez Urząd Miasta Szczecina dnia 22.12.2007 r.²⁷ Budowa miała być finansowana ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Urzędu Marszałkowskiego (planowane było złożenie wniosku) i przez tzw. wkład własny Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej. Budowa powinna rozpocząć się w 2007 r., a jej zakończenie przewidziane było na rok 2011. Niestety Urząd Marszałkowski nie uruchomił naboru środków unijnych na programy na lata 2007–2013.

Nieodzowną jednostką organizacyjną w funkcjonowaniu uczelni jest biblioteka. Wydział Teologiczny posiada bibliotekę wydziałową oraz korzysta z 3 innych bibliotek kościelnych, a mianowicie w Koszalinie, Paradyżu i Zielonej Górze. Biblioteka wydziałowa w Szczecinie powstała na bazie biblioteki seminaryjnej i stała się jedną z 12 agend Biblioteki Uniwersytetu Szczecińskiego. Prowadzi ją 6 pracowników. Na zasoby biblioteki składają się: Wydawnictwa zwarte: 88 812 woluminów zinwentaryzowanych; wydawnictwa ciągłe: 83 520 woluminów (2012 tytułów); *Katalogi*: tradycyjny, zbiorów (starodruków z XV–XVIII w., katalog Kapituły Kamieńskiej notuje ok. 1000 wol.), elektroniczny w systemie MAX (notuje 90% zasobu wydawnictw zwartych oraz

²⁷ AWTUS, Raport Samooceny. Uniwersytet Szczeciński, Wydział Teologiczny, Szczecin, 14 marca 2008 r., s. 45–47.

2012 tytułów wydawnictw ciągłych); kartoteki wydawnictw ciągłych. Zbiory biblioteki udostępniane są w czytelni, w której znajduje się 25 miejsc²⁸

2.2. Organizacja studiów

Jednym z elementów świadczących o rozwoju naukowym Wydziału Teologicznego jest fakt, iż 14 grudnia 2006 r. wydział uzyskał w ocenie Komisji Badań na rzecz Rozwoju Nauki pierwszą kategorię w ocenie parametrycznej wśród innych jednostek badawczych grupy jednostek N1 „nauki humanistyczne”²⁹

Wydział Teologiczny od początku nastawiony jest na szeroką współpracę interdyscyplinarną z przedstawicielami innych nauk na US. Kontynuuje i rozwija formy współpracy naukowej międzyuczelnianej i międzynarodowej. Dotyczy to współpracy ze wszystkimi wydziałami teologicznymi w Polsce, a także z Wydziałem Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Bambergu, Wydziałem Teologii Ewangelicznej Uniwersytetu w Greifswaldzie, Uniwersytetem w Bari i Papieskim Wydziałem Teologicznym w Bari. Poza tym Wydział Teologiczny realizuje projekt „Teologia polska i niemiecka w dialogu” Studenci italianistyki korzystają z programu Socrates-Erasmus mającego na celu międzynarodową wymianę studentów.

W ramach działalności wewnętrznej wydziału została podpisana umowa z seminariami duchowymi w Szczecinie, Koszalinie i Paradyżu oraz Instytutem Filozoficzno-Teologicznym im. Edyty Stein w Zielonej Górze³⁰

²⁸ AWTUS, Biblioteka, opracowanie Justyny Waluś; AWTUS, Raport Samooceny. Uniwersytet Szczeciński, Wydział Teologiczny, Szczecin, 14 marca 2008 r., s. 25.

²⁹ WTUS, Raport Samooceny. Uniwersytet Szczeciński, Wydział Teologiczny, Szczecin, 14 marca 2008 r., s. 6.

³⁰ Z Arcybiskupim Wyższym Seminarium Duchownym w Szczecinie – 19 marca 2004 r., Wyższym Seminarium Duchownym w Koszalinie – 18 marca 2004 r., Gorzowskim Wyższym Seminarium Duchownym w Paradyżu – 11 stycznia 2005 r. Zarówno seminaria duchowne (w Koszalinie i Paradyżu), jak i Instytut Filozoficzno-Teologiczny im. Edyty Stein w Zielonej Górze zostały afiliowane do WTUS 25 sierpnia 2005 r. Stało się to za sprawą Kongregacji ds. Wychowania Katolickiego. Zobacz: AWTUS, Powstanie W.TEO, Umowa oraz AWTUS, Powstanie W.TEO, Congregatio de Institutione Catholica, Decretum (N. 296/2005 – dot. Seminarium w Koszalinie; N. 297/2005 – dot. Seminarium w Paradyżu; N. 941/2005 – dotyczy Instytutu im. Edyty Stein), Romae, 25 sierpnia 2005 r.

Poza tym WTUS prowadzi studia w ośrodkach zamiejscowych, a mianowicie w: Koszalinie dla kleryków i studentów świeckich, Paradyżu dla kleryków oraz Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze dla studentów świeckich (docelowo w Zielonej Górze), czyli w trzech diecezjach (szczecińsko-

Obecnie Wydział Teologiczny posiada trzy kierunki studiów: Teologia, Italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem oraz Nauki o Rodzinie. Struktura wewnętrzna wydziału składa się z 13 katedr³¹

Kierunek **Teologia** jest priorytetowym kierunkiem³² Są to studia jednolite magisterskie, trwają 5 lat (10 semestrów) i prowadzone są w systemie stacjonarnym (dziennym) oraz niestacjonarnym (zaocznym); dla specjalizacji kapłańskiej (alumni seminarium) przewidziane są jedynie studia stacjonarne. Do 2006 r. był to jedyny kierunek na wydziale. Od 21 września 2006 r. obowiązuje nowy program studiów zarówno w systemie studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych³³

Kierunek Teologia posiada również prawa doktoryzowania. Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów, po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, postanowiła przyznać 26 listopada 2007 r. Wydziałowi Teologicznemu US uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora nauk teologicznych³⁴ Trzeba tutaj nadmienić, że wniosek Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego o przyznanie niniejszych uprawnień przesłano do Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów już 20 stycznia 2005 r. Niestety komisja odmówiła przyznania tegoż uprawnienia pismem z 27 czerwca 2005 r.³⁵

-kamieńskiej, koszalińsko-kołobrzeskiej i zielonogórsko-gorzowskiej), tworzących metropolię szczecińsko-kamieńską, działają struktury wydziału.

³¹ Są to: Katedra Egzegezy i Teologii Biblijnej, Katedra Teologii Dogmatycznej, Katedra Teologii Fundamentalnej, Katedra Teologii Moralnej i Duchowości, Katedra Teologii Patrystycznej, Katedra Historii Kościoła, Katedra Teologii Pastoralnej, Liturgiki i Homiletyki, Katedra Katechetyki, Katedra Prawa Kanonicznego, Katedra Pedagogiki i Psychologii, Katedra Języka i Komunikacji Religijnej, Katedra Filozofii Chrześcijańskiej, Katedra Italianistyki.

³² Z chwilą powstania wydziału w ramach tego kierunku prowadzone były dwie specjalności: nauki teologiczne oraz nauki o małżeństwie i rodzinie (specjalność ta została stworzona z myślą o studentach Instytutu Studiów nad Rodziną). Przy czym, pierwsza specjalność (nauki teologiczne) posiadała dwie specjalizacje: kapłańską (dla kleryków) i pastoralno-katechetyczną (dla świeckich). Tylko w Szczecinie prowadzone były studia zaoczne.

³³ AWTUS, Raport samooceny, Uniwersytet Szczeciński Wydział Teologiczny, kierunek: Teologia, Załącznik nr 6a, Plan studiów (Studia stacjonarne i niestacjonarne wraz z odpowiednimi uchwałami), Uchwała nr 146/45/2005/2006 Rady Wydziału Teologicznego z 21 września 2006 r.

³⁴ AWTUS, Powstanie W.TEO, *Dekret*, Warszawa, 26 listopada 2007 r.

³⁵ AWTUS, Pismo do Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów, WTA/28/2005, Szczecin, 20 stycznia 2005 r.

Prowadzonych jest 11 seminariów naukowych³⁶ Pierwszym doktorem nauk teologicznych na Wydziale Teologicznym został o. Roman Rusek OFM Cap., którego promotorem był ksiądz dziekan³⁷

Drugim kierunkiem jest **Italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem**. Jako kierunek funkcjonuje od roku akademickiego 2006/2007. Są to studia I stopnia, 3-letnie, prowadzone wspólnie przez Uniwersytet w Bari (Włochy) i Uniwersytet Szczeciński. Studia na tym kierunku pozwalają na uzyskanie wielostronnej wiedzy o języku, historii, geografii i religii Włoch. Dają znajomość języka na poziomie dobrym, umożliwiającą kontynuację kształcenia w Uniwersytecie w Bari (studia II stopnia, 2-letnie magisterskie). Zamierzeniem wydziału jest otwarcie w najbliższym czasie studiów II stopnia dla tego kierunku. Pracownicy naukowci pracują w ramach Katedry Italianistyki.

Kierunek **Nauki o Rodzinie** powstał w roku akademickim 2006/2007. Są to studia I stopnia, 3-letnie. Ukończenie tego kierunku pozwala na prowadzenie zajęć w szkole z przedmiotu przygotowanie do małżeństwa i rodziny, a także na pracę w poradniach rodzinnych, instytucjach społecznych i samorządowych. Po studiach I stopnia (licencjackich) planowane jest otwarcie studiów II stopnia (2-letnich magisterskich) w roku akademickim 2009/2010. Pracownicy naukowci związani są z Katedrą Pedagogiki i Psychologii US. W ramach niniejszej katedry działa Pracownia Badań nad Rodziną.

Wydział Teologiczny od początku swojej działalności proponował i proponuje szeroki wachlarz studiów podyplomowych. Odbyły się już studia: Profilaktyka zagrożeń młodzieży oraz Podyplomowe studia teologiczno-katechetyczne; obecnie trwają Mediacje rodzinne i Studia podyplomowe z teologii.

³⁶ Prowadzonych jest 11 seminariów naukowych z: Teologii biblijnej Starego Testamentu – ks. dr hab. prof. US Janusz Lemański; Teologii biblijnej Nowego Testamentu – ks. dr hab. prof. US Jan Flis; Teologii dogmatycznej – ks. dr hab. prof. US Edward Sienkiewicz, ks. dr hab. prof. US Krzysztof Wojtkiewicz i ks. dr hab. Janusz Bujak; Teologii duchowości – ks. prof. zw. dr hab. Henryk Wejman; Teologii patrystycznej – ks. dr hab. prof. US Tadeusz Czapiga; Historii Kościoła – ks. prof. zw. dr hab. Zdzisław Lec i ks. dr hab. Grzegorz Wejman; Psychologii pastoralnej i religii – ks. dr hab. prof. US Zdzisław Kroplewski; Katechetyki – ks. dr hab. prof. US Andrzej Offmański; Filozofii chrześcijańskiej – ks. dr hab. prof. US Wiesław Dyk; Komunikacji religijnej – dr hab. prof. US Elżbieta Skorupska-Raczyńska; Prawa kanonicznego – ks. dr hab. Kazimierz Dullak.

³⁷ G. Wejman, *Doktorat na Wydziale Teologicznym*, „KONB-Niedziela” 22 (2008), s. V

2.3. Kadra naukowa

Pracownicy naukowcy Wydziału Teologicznego stanowią młodą, i prężną kadrę. Specjalistyczną wiedzę w zakresie nauk teologicznych i humanistycznych zdobyli zarówno na uczelniach polskich (Katolicki Uniwersytet Lubelski, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Papieski Wydział Teologiczny, Uniwersytet Szczeciński), jak i zagranicznych (w Rzymie i Strasburgu).

Kadra naukowo-dydaktyczna została w dużej mierze zorganizowana na początku powstania Wydziału Teologicznego. Od tego czasu bardzo nieliczne zmiany wynikały głównie z rezygnacji z pracy na wydziale. Na emeryturę przeszli: ks. prof. dr hab. Michał Czajkowski³⁸, ks. prof. zw. dr hab. Lech Bończa-Bystrzycki³⁹ i ks. dr hab. prof. US Roman Harmaciński⁴⁰, a z wydziału odeszli: ks. prof. dr hab. Jerzy Stefański z UAM⁴¹, ks. prof. dr hab. Marian Rusecki

³⁸ **Ks. prof. zw. dr hab. Michał Czajkowski**, ur. 1934 – magisterium teologii – KUL (1960), licencjat nauk biblijnych – Papieski Instytut Biblijny w Rzymie (1964), doktorat – Papieski Uniwersytet św. Tomasza w Rzymie (1966), habilitacja – ATK Warszawa (1987), docentura (1988), profesura nadzwyczajna (1992), profesura tytułarna (1995), profesor zwyczajny (1997); prodziekan Wydziału Teologicznego ATK (2 kadencje), kierownik Katedry Introdukcji Biblijnej, następnie Katedry Teologii Ekumenicznej (ATK/UKSW), kierownik Katedry Egzegezy i Teologii Biblijnej Starego Testamentu i Katedry Egzegezy i Teologii Biblijnej Nowego Testamentu na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Szczecińskiego, potem kierownik Katedry Egzegezy i Teologii Biblijnej ST na US. Na Wydziale Teologicznym US pracował do 2005.

³⁹ **Ks. prof. zw. dr hab. Lech Bończa-Bystrzycki**, ur. 1938 – studia specjalistyczne w zakresie historii sztuki – UAM w Poznaniu, tamże doktorat (1976) i habilitacja (1986), zaś w 1996 tytuł profesora nauk humanistycznych. Dwa lata później został profesorem zwyczajnym na Politechnice Koszalińskiej, a w 2004 otrzymał stanowisko profesora w katedrze Historii Kościoła na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Szczecińskiego. Na Wydziale Teologicznym US pracował do lutego 2008.

⁴⁰ **Ks. dr hab. prof. US Roman Harmaciński**, ur. 1935 – mgr teologii – KUL (1973), dr teologii w zakresie katechetyki – ATK Warszawa (1984), dr hab. w zakresie teologii praktycznej – PWT Wrocław (1997). Od 1988 był organizatorem i rektorem Instytutu Formacji Katolickiej dla Świeckich w Gorzowie Wlkp. – Filii Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu. Od 1 stycznia 2004 był kierownikiem katedry Teologii Pastoralnej i Liturgiki na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Szczecińskiego. Na Wydziale Teologicznym US pracował do 2005.

⁴¹ **Ks. prof. dr hab. Jerzy Stefański**, ur. 1940 – studia specjalistyczne z liturgiki na Wydziale Teologii KUL w Lublinie (1965–1969), mgr teologii (1968). W latach 1969–1973 dalsze studia specjalistyczne z liturgiki w Pontificio Istituto Liturgico Sant'Anselmo (Anselmianum) w Rzymie. W 1974 doktorat, w 1988 habilitacja w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. W 2002 tytuł naukowy profesora nauk teologicznych. Na Wydziale Teologicznym US pracował w Katedrze Teologii Pastoralnej i Liturgiki.

z KUL⁴² i ks. dr hab. Józef Urban z Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego⁴³ Podczas powstawania wydziału zatrudniono jedynie profesorów, doktorów habilitowanych oraz doktorów. W ostatnich 5 latach istnienia wydziału 7 doktorów uzyskało stopień doktora habilitowanego: ks. Piotr Briks⁴⁴, ks. Janusz Lemański, ks. Edward Sienkiewicz, ks. Krzysztof Wojtkiewicz i ks. Kazimierz Dullak, ks. Janusz Bujak i ks. Grzegorz Wejman.

W obecnym roku akademickim na wydziale zatrudnionych jest 56. pracowników naukowo-dydaktycznych: 3 profesorów tytularnych, 11 doktorów habilitowanych (w tym 8 profesorów uniwersyteckich, w tym jedna osoba świecka oraz 3 adiunktów z tytułem doktora habilitowanego), 38 doktorów (adiunkci, w tym 6 osób świeckich), 4 magistrów (lektorzy, osoby świeckie).

Pracownicy naukowci mają już w swoim dorobku określone osiągnięcia w zakresie kształcenia kadr naukowych. Pod ich kierunkiem wypromowanych zostało 4 doktorów w zakresie teologii (ks. prof. Henryk Wejman – 2, ks. prof. Zdzisław Lec – 1 i ks. prof. Zdzisław Kroplewski – 1). Ponadto uczestniczyli w charakterze recenzentów w 29 przewodach doktorskich w zakresie teologii i w 5 przewodach habilitacyjnych (ks. prof. Zdzisław Kroplewski, ks. prof. Andrzej Offmański i ks. prof. Henryk Wejman), zaś trzykrotnie sporządzali opinie do wniosków o nadanie tytułu profesorskiego (ks. prof. Henryk Wejman). Systematycznie starają się podnieść swoje kwalifikacje na uczelniach zagranicznych.

Pracownicy naukowci, mimo że stanowią młodą kadrę, aktywnie działają na polu naukowym. Organizują liczne sympozja naukowe o charakterze międzynarodowym, ogólnopolskim czy też lokalnym, jak również biorą udział w sympo-

⁴² **Ks. prof. dr hab. Marian Rusecki**, ur. 1942 – prof. dr hab. nauk teologicznych. W 1984 uzyskał stopień doktora habilitowanego na KUL, a w 1991 tytuł profesora zwyczajnego. Specjalizuje się w chrystologii fundamentalnej, religiologii, teorii teologii fundamentalnej. W latach 1986–1989 i 1992–1995 pełnił funkcje prodziekana Wydziału Teologicznego KUL. Był pracownikiem naukowym Katedry Teologii Fundamentalnej i Ekumenicznej Uniwersytetu Szczecińskiego.

⁴³ **Ks. dr hab. prof. US Józef Urban**, ur. 1952 – studia specjalistyczne na KUL uwieńczone magisterium w 1975. Doktorat z teologii w zakresie misjologii uzyskał w ATK w 1984, tamże uzyskał w 1999 stopień doktora habilitowanego. Już od 1990 pełnił obowiązki kierownika Katedry Dialogu Międzyreligijnego na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego. Tam też jest profesorem nadzwyczajnym. W 2004 został mianowany profesorem nadzwyczajnym Uniwersytetu Szczecińskiego i kierownikiem Katedry Teologii Dogmatycznej. Na WTUS pracował do 2006.

⁴⁴ Obecnie pracuje na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Szczecińskiego.

zjach w kraju i za granicą. Większość pracowników publikuje książki naukowe oraz artykuły naukowe i popularnonaukowe.

W latach 2004–2008 w ramach wydziału odbyły się 54 sympozja naukowe⁴⁵ W dniach 26–28 maja 2008 r. odbyła się po raz pierwszy w historii wydziału konferencja dialogu międzynarodowego. Przybyli na nią profesorowie z Tajlandii, Egiptu, Malezji, Indii i Kataru, a także z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Konferencja ta rozpoczęła oficjalną działalność Centrum Dialogu Cywilizacji⁴⁶

W tym czasie miały miejsce również jubileusze naukowe. Przede wszystkim z okazji 50-lecia święceń kapłańskich Wielkiego Kanclerza Fakultetu Teologicznego abp. dr. Zygmunta Kamińskiego, obchodzonego w Szczecinie 14 grudnia 2007 r.; pracownicy naukowcy przygotowali księgę jubileuszową *Ty jesteś kapłanem na wieki*. Również Katedra Historii Kościoła przygotowała z okazji 70-lecia urodzin ks. prof. zw. dr. hab. Lecha Bończy-Bystrzyckiego księgę jubileuszową *Historia Pomeraniae Ecclesia*⁴⁷ Natomiast Katedra Egzegezy i Teologii Biblijnej Nowego Testamentu z okazji Jubileuszu 70-lecia urodzin ks. prof. dr. hab. Michała Czajkowskiego zorganizowała sympozjum interdyscyplinarne *Martyres tū Lógū. Świadkowie Słowa*, Szczecin, 5 marca 2005 r.

Pracownicy naukowcy wydziału opublikowali łącznie ponad 2 tysiące monografii, artykułów, notatek naukowych, doniesień, recenzji i innych prac, w tym ponad 400 monografii i publikacji⁴⁸ Środowisko naukowe księży metropolii szczecińsko-kamińskiej, jeszcze przed powstaniem Wydziału Teologicznego US, wydawało własne serie wydawnicze: „Szczecińskie Studia Kościelne”, „Studia Koszalińsko-Kołobrzeskie”, „Studia Paradyskie” Dzieło to jest konty-

⁴⁵ Miały one charakter sympozjów międzynarodowych, ogólnopolskich, interdyscyplinarnych i lokalnych. I tak w 2004 r. odbyło się 9 sympozjów naukowych, w 2005 – 10, 2006 – 8, 2007 – 14 i 2008 – 13.

⁴⁶ Celem nadrzędnym Centrum Dialogu Cywilizacji jest uwypuklenie systemu zasad i ideałów, które są podzielane przez wszystkie cywilizacje – wartości, które demonstrują jedność ludzkości, których potwierdzenie jest nie tylko niezbędnym warunkiem trwałości każdej cywilizacji, ale również podstawą ich samorealizacji na bazie wzajemnej tożsamości i szacunku. W swojej działalności Centrum pragnie kontynuować długą tradycję współistnienia różnych narodowości, kultur i tożsamości religijnych, która stała się udziałem wielu polskich pokoleń.

⁴⁷ Uroczyste wręczenie *Księgi Pamiątkowej* Księdzu Profesorowi miało miejsce 23 lutego 2008 r. w Wyższym Seminarium Duchownym w Koszalinie.

⁴⁸ AWTUS, Raport Samooceny. Uniwersytet Szczeciński, Wydział Teologiczny, Szczecin, 14 marca 2008 r., s. 28.

nuowane, z tym jednak, że w miejsce „Szczecińskich Studiów Teologicznych” powstał półrocznik „Colloquia Theologica Ottoniana”

W ramach wydziału wydawane są także serie naukowe: „Studia i Rozprawy” (ukazało się 21 numerów); „Źródła Teologii” (ukazał się 1 tom) oraz „Język, Religia, Tożsamość” (ukazały się 2 tomy).

2.4. Rzeczywistość studencka

Na *universitas* uczelni wyższych składa się – obok grona profesorskiego – brać studencka. Pierwsza rekrutacja studentów na nowy wydział została przeprowadzona na rok akademicki 2003/2004. Studia rozpoczęło wówczas 897 studentów: 633 na studiach dziennych i 264 na zaocznych. Z biegiem lat liczba ta stopniowo rosła. Wpływ na to miało obsadzanie kolejnych lat studiów przez studentów, jak również powstawanie nowych kierunków i studiów podyplomowych. Proporcja studentów duchownych do świeckich wynosi 1 do 4. Studenci rekrutują się głównie z terenów metropolii szczecińsko-kamieńskiej, czyli z województw zachodniopomorskiego i lubuskiego, a częściowo także z poznańskiego.

W 2008 r. liczba studentów wyniosła 1008; z tej liczby na teologii studiuje 768 osób, na italianistyce – 128 i na naukach o rodzinie – 112.

W okresie działalności wydziału ok. 500 absolwentów uzyskało stopień magistra teologii. Niestety, część studentów w trakcie procesu kształcenia musiało zrezygnować z uczelni. Główne powody skreśleń dotyczą dwóch przyczyn, a mianowicie niezaliczenia semestru i rezygnacji ze studiów.

Z dniem 20 maja 2004 r. na Wydziale Teologicznym została powołana Wydziałowa Rada Samorządu Studenckiego. Od tego dnia istnieje ona nieprzerwanie. Obecny samorząd studencki liczy 10 osób⁴⁹

W ramach wydziału działają dwa koła studenckie: naukowe i teatralne. Koło Naukowe Studentów podzielone jest na trzy sekcje: filozoficzną, teologiczną i biblijną. W ramach tego koła działa również Koło Naukowe *ITALICUS*, które tworzą studenci italianistyki oraz Pastoralne Koło Naukowe (Współpracownicy prawdy), tworzone przez kleryków seminarium duchownego

⁴⁹ Archiwum prywatne autora. Wywiad z Julią Jerką, Szczecin 10 marca 2008 r.

w Koszalinie. Koło Teatralne *Silentium* zostało założone w 2004 r. i liczy obecnie 11 członków. Poza tym istnieje chór wydziałowy⁵⁰

Duszpasterstwo studenckie w dosłownym znaczeniu obejmuje studentów świeckich, gdyż klerycy mają swój własny tok formacyjny. Studenci mają do dyspozycji wewnętrzną kaplicę znajdującą się na drugim piętrze budynku wydziału (tutaj wisi ikona Matki Bożej *Sedes Sapientiae*, którą podarował środowiskom akademickim papież Jan Paweł II). Program spotkań ze studentami w ciągu tygodnia przewiduje Mszę św. – we wtorki dla studentów stacjonarnych, w piątki w języku włoskim i w soboty dla studentów niestacjonarnych, a także jutrznię i krąg biblijny. Istnieje stała okazja do spowiedzi św., co gwarantuje duszpasterz akademicki.

Zakończenie

Powstały na fundamencie różnych uczelni kościelnych metropolii szczecińsko-kamieńskiej Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego rozwija się w kilku zakresach:

- kształcenia kadry – 7 doktorów uzyskało habilitacje; niestety brakuje profesorów tytularnych, a przez to starania o prawa nadania stopnia doktora habilitowanego i tytułu profesora oddalają się od pierwotnego zamierzenia;
- liczby studentów – wydział osiągnął zamierzoną liczbę 1000 studentów, a jest nadzieja, że się ona jeszcze zwiększy;
- nowych kierunków studiów – z zamierzonego jednego powstały trzy, co jest dużym sukcesem;
- na polu naukowym i wydawniczym – Komisja Badań na rzecz Rozwoju Nauki przyznała Wydziałowi Teologicznemu pierwszą kategorię; wydział otrzymał także prawo doktoryzowania – to efekt solidnej pracy większości pracowników naukowych.

Państwowa Komisja Akredytacyjna⁵¹, uchwałą nr 577/2008 z 4 września 2008 r. wydała pozytywną ocenę pracy WT US: „Uczelnia spełnia wymagania

⁵⁰ Tamże.

⁵¹ Wizytacja PKA na kierunku Teologia została przeprowadzona na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Szczecińskiego w dniach 18–19 kwietnia 2008 r.

kadrowe, programowe i organizacyjne, a także posiada odpowiednią bazę materialną do prowadzenia na kierunku *teologia* jednolitych studiów magisterskich. Poziom prowadzonych studiów odpowiada podstawowym kryteriom jakościowym”⁵² Powyższa ocena bardzo cieszy i mobilizuje na przyszłość do kontynuowania tak dobrze rozpoczętego dzieła.

**FIVE YEARS OF THE FACULTY OF THEOLOGY,
UNIVERSITY OF SZCZECIN
INTENTIONS AND IMPLEMENTATION**

Summary

It was created on January 9, 2004 and developed very dynamically, both in terms of training staff – seven doctors obtained a D.Sc., the number of students – faculty has reached the desired number of 1,000 students and it is hoped that it will increase further; for new courses – from one to three – and this is a big success, and in the field of scientific publishing – the Resarch Committee for the Development of Science granted the first category and the Department received the PhD right – it is the result of hard work the majority of researchers.

Translated by Mirosława Landowska

⁵² AWTUS, Uchwała Nr 577/2008 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 4 września 2008 r. w sprawie oceny jakości kształcenia na kierunku *Teologia* prowadzonym na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Szczecińskiego na poziomie jednolitych studiów magisterskich, Warszawa, 9 września 2008 r.